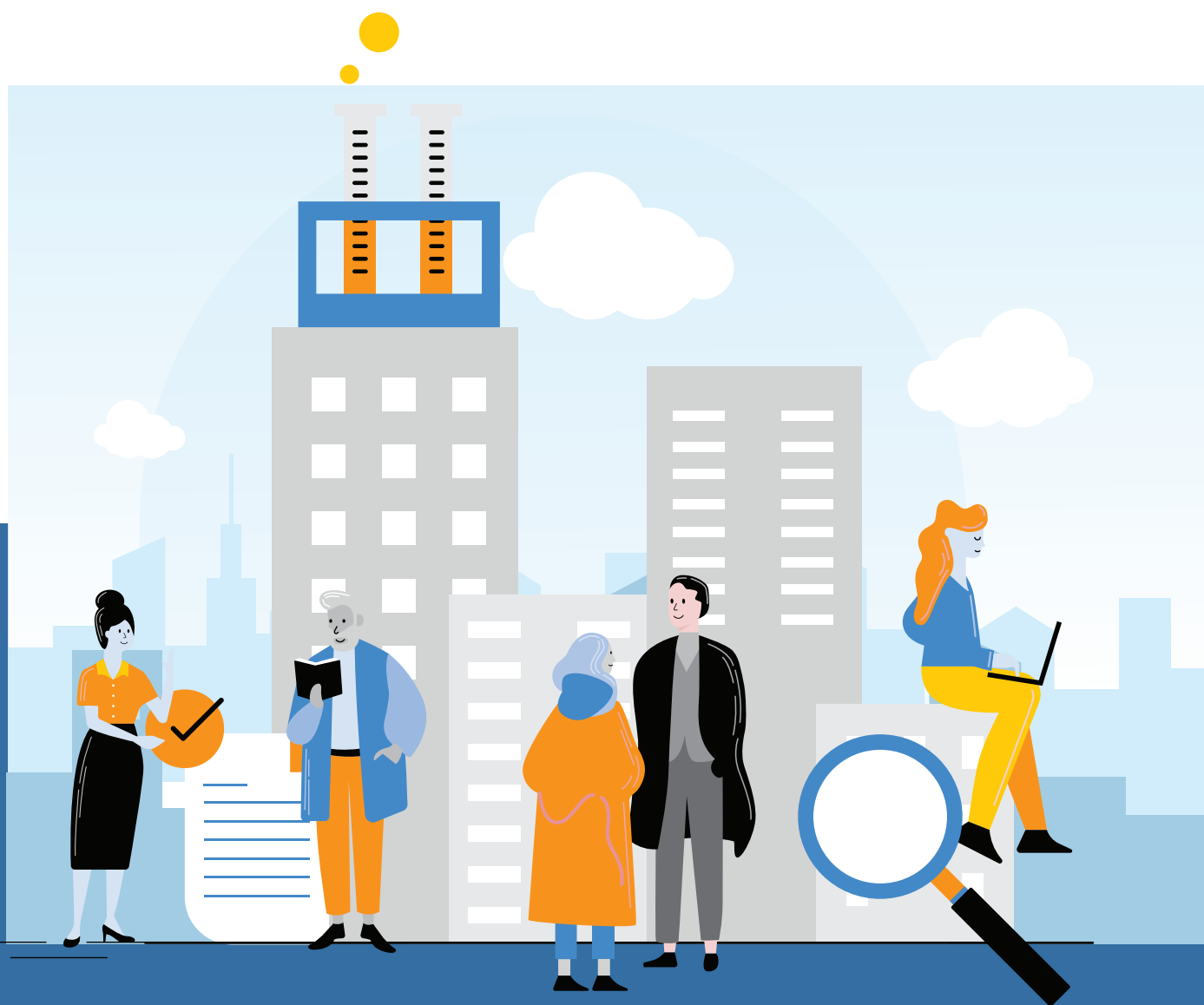

ГЕНДЕРНИЙ ПРОФІЛЬ

Сумська область

ОФІС ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Публікацію підготовлено в рамках проекту ООН Жінки «Гендерна рівність у центрі реформ, миру та безпеки» за фінансової підтримки Уряду Швеції.

Офіс ООН Жінки в Україні висловлює вдячність Службі Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України за участь у підготовці публікації серії гендерних профілів областей України. Інформацію надано обласними державними адміністраціями та Київською міською державною адміністрацією на доручення Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Висловлені у цьому виданні погляди не обов'язково відображають позицію структури ООН Жінки, Організації Об'єднаних Націй та будь-якої з її асоційованих організацій.

Надруковано за фінансової підтримки Уряду Швеції.

ООН Жінки є структурою ООН, яка працює над питаннями гендерної рівності та розширенням прав і можливостей жінок. Світовий лідер у питаннях, які стосуються жінок та дівчат, організація ООН Жінки була заснована з метою покращення реалізації їх потреб у всьому світі.

ООН Жінки підтримує держави-члени ООН у встановленні світових стандартів для досягнення гендерної рівності та співпрацює з представниками урядів і громадянського суспільства щодо розробки законів, стратегій, програм та послуг, необхідних для реалізації цих стандартів. Організація виступає за рівноправну участь жінок у всіх аспектах життя і зосереджується на п'яти пріоритетних цілях: зростання лідерства жінок та їх активна участь у процесах розвитку; боротьба з насильством щодо жінок; залучення жінок до всіх аспектів у процесах розбудови миру та безпеки; розширення повноважень жінок в економічній сфері; надання пріоритетності питанням гендерної рівності в державному плануванні та бюджетуванні. Окрім того, ООН Жінки координує та підтримує систему ООН у питаннях покращення ситуації з гендерною рівністю.

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ

Жінки складають більше половини населення області – 54,1%. У міських поселеннях їх 54,7%, а у сільській місцевості – 52,7%. Загалом по області кількість чоловіків переважає кількість жінок у віковій групі 0-34 роки, починає знижуватись у віці 35-39 років, а у віковій групі 70 років і старше жінки становлять 70%.

Середній вік чоловіків у 2017 р. становив 40 років, жінок – 45,4 роки. Він збільшився і у жінок (на 0,3 р.), і у чоловіків (на 0,4 р.) порівняно з 2015 р. Різниця середнього віку між чоловіками міських поселень та сільської місцевості складає 2,1 роки на користь останніх. У жінок ця різниця складала 3,5 роки з вищим показником у сільській місцевості.

Середня очікувана тривалість життя чоловіків на 9,4 роки менше, ніж у жінок: 67,4 р. проти 76,8 р. (2017 рік). Різниця між чоловіками із сільської місцевості та міських поселень становить 2,7 р. на користь містян. У жінок різниця складала 1,7 р.

РОЗПОДІЛ ПОСТІЙНОГО НАСЕЛЕННЯ ОБЛАСТІ ЗА СТАТТЮ, ВІКОМ ТА ТИПОМ ПОСЕЛЕНЬ (станом на 01.01.2018 р.)

(осіб)

	Міські поселення та сільська місцевість			Міські поселення			Сільська місцевість		
	обидві статі	чоловіки	жінки	обидві статі	чоловіки	жінки	обидві статі	чоловіки	жінки
Все населення	1092092	500764	591328	749732	339082	410650	342360	161682	180678
0–4	46968	24316	22652	32906	17009	15897	14062	7307	6755
5–9	52478	26898	25580	36910	18973	17937	15568	7925	7643
10–14	46312	23757	22555	32569	16765	15804	13743	6992	6751
15–19	44409	23050	21359	30568	15746	14822	13841	7304	6537
20–24	56348	28748	27600	37838	19179	18659	18510	9569	8941
25–29	76256	39019	37237	51291	25498	25793	24965	13521	11444
30–34	92756	46973	45783	68265	33437	34828	24491	13536	10955
35–39	81005	40112	40893	60309	28949	31360	20696	11163	9533
40–44	79922	38766	41156	57168	26970	30198	22754	11796	10958
45–49	77372	36925	40447	53417	24688	28729	23955	12237	11718
50–54	78795	36268	42527	53918	23870	30048	24877	12398	12479
55–59	87431	38844	48587	60172	25488	34684	27259	13356	13903
60–64	77413	32257	45156	54037	21502	32535	23376	10755	12621
65–69	69647	27383	42264	48494	18766	29728	21153	8617	12536
70 і старше	124980	37448	87532	71870	22242	49628	53110	15206	37904

СЕРЕДНІЙ ВІК ЖІНОК ТА ЧОЛОВІКІВ ЗА ТИПОМ ПОСЕЛЕНЬ (станом на 01.01.2018 р.)

(років)

	Міські поселення та сільська місцевість			Міські поселення			Сільська місцевість		
	обидві статі	чоловіки	жінки	обидві статі	чоловіки	жінки	обидві статі	чоловіки	жінки
2014	42,4	39,5	44,9	41,5	38,8	43,7	44,5	40,9	47,6
2015	42,6	39,6	45,1	41,7	39	43,9	44,6	41	47,7
2016	42,7	39,8	45,2	41,8	39,1	44,1	44,7	41,2	47,8
2017	42,9	40	45,4	42,1	39,3	44,4	44,8	41,4	47,9

**СЕРЕДНЯ ОЧІКУВАНА ТРИВАЛІСТЬ ЖИТТЯ ПРИ НАРОДЖЕННІ ЗА
СТАТТЮ ТА ТИПОМ ПОСЕЛЕНЬ**
(станом на 01.01.2018 р.)

(років)

	Міські поселення та сільська місцевість			Міські поселення			Сільська місцевість		
	обидві статі	чоловіки	жінки	обидві статі	чоловіки	жінки	обидві статі	чоловіки	жінки
2014	71,15	66,05	76,15	71,97	67,05	76,5	69,13	63,95	74,99
2015	71,23	65,98	76,39	71,98	66,98	76,56	69,29	63,8	75,65
2016	71,68	66,59	76,63	72,31	67,41	76,8	70,04	64,78	75,88
2017	72,3	67,49	76,87	73,04	68,33	77,24	70,38	65,62	75,59

ЗАЙНЯТІСТЬ ТА БЕЗРОБІТТЯ

У 2017 р. кількість економічно активних чоловіків була більша за кількість економічно активних жінок на 10%. Кількість економічно активних жінок збільшилась у 2017 р. порівняно з 2014 р. на 2%. Кількість економічно активних чоловіків зменшилась за цей же період на 0,7%.

Рівень економічної активності чоловіків вищий ніж у жінок у всіх вікових групах. Найвищим гендерний розрив був у віковій групі 25-29 років і становив 18,7%, розрив 10,4% зафіксовано у віковій групі 35-39 років. Найнижчий (0,6%) – у віковій групі 40-49 років.

Найвищою економічна активність серед жінок була у вікових групах 40-49 років (87,2%) та 35-39 років (79,9%), найнижчою – у вікових групах 15-24 роки (26%) та 60-70 років (18,6%). Найвищою економічна активність серед чоловіків була у вікових групах 35-39 років (90,3%) та 40-49 років (87,9%), найнижчою – у вікових групах 15-24 роки (36,7%) та 60-70 років (23,4%).

Рівень безробіття вищий серед чоловіків на 5,1%. Як у жінок, так і у чоловіків найвищий рівень безробіття спостерігається у віковій групі 15-24 років.

Розрив у рівні середньомісячної заробітної плати у 2017 р. зменшився на 4,3% порівняно з 2015 р. і становив 20,7%.

**ЕКОНОМІЧНА АКТИВНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ У ВІЦІ 15–70 РОКІВ З РОЗПОДІЛОМ ЗА
СТАТТЮ ТА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ**
(станом на 01.01.2018 р.)

(тис.осіб)

	2014	2015	2016	2017
Економічно активне населення	532	523,3	527,3	529,4
жінки	255,2	252,1	259,5	260
чоловіки	276,8	271,2	267,8	269,4
міські поселення	358,3	358,5	357,4	358,9
сільська місцевість	173,7	164,8	169,9	170,5
зайняті	481,4	470,5	478,5	481,4
жінки	232,2	227,6	236,2	243,2
чоловіки	249,2	242,9	242,3	238,2
міські поселення	322,1	319,6	322,4	324,1
сільська місцевість	159,3	150,9	156,1	157,3
безробітні	50,6	52,8	48,8	48
жінки	23	24,5	23,3	16,8
чоловіки	27,6	28,3	25,5	31,2
міські поселення	36,2	38,9	35	34,8
сільська місцевість	14,4	13,9	13,8	13,2

Економічно неактивне населення	319,1	323,4	314,8	309,8
жінки	194,1	195	185,5	183,9
чоловіки	125	128,4	129,3	125,9
міські поселення	236,5	234,3	232,3	228,5
сільська місцевість	82,6	89,1	82,5	81,3

РІВЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЗА ВІКОВИМИ ГРУПАМИ ТА СТАТТЮ (станом на 01.01.2018 р.)

(у % до населення відповідної вікової групи за статтю)

	2014		2015		2016		2017	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Усе населення у віці 15-70 років	56,8	68,9	56,4	67,9	58,3	67,4	58,6	68,2
у тому числі за віковими групами								
15–24 років	23,0	44,7	27,6	42,1	25,0	35,3	26,0	36,7
25-29	70,4	96,2	70,0	92,2	69,7	81,3	69,1	87,8
30–34	76,3	87,5	79,4	85,0	71,8	85,6	76,7	86,6
35-39	84,7	85,6	86,7	91,0	84,5	91,4	79,9	90,3
40–49	84,2	80,8	85,6	81,3	88,4	87,8	87,2	87,9
50–59	56,7	71,5	57,6	73,1	64,3	73,8	68,1	73,7
60–70 років	20,5	25,3	11,1	20,5	18,6	23,6	18,6	23,4

РІВЕНЬ ЗАЙНЯТОСТІ ЖІНОК ТА ЧОЛОВІКІВ ЗА ВІКОВИМИ ГРУПАМИ ТА СТАТТЮ (станом на 01.01.2018 р.)

(у % до населення відповідної вікової групи за статтю)

	2014		2015		2016		2017	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Усе населення у віці 15-70 років	56,8	68,9	56,4	67,9	58,3	67,4	58,6	68,2
у тому числі за віковими групами								
15–24 років	23,0	44,7	27,6	42,1	25,0	35,3	26,0	36,7
25-29	70,4	96,2	70,0	92,2	69,7	81,3	69,1	87,8
30–34	76,3	87,5	79,4	85,0	71,8	85,6	76,7	86,6
35-39	84,7	85,6	86,7	91,0	84,5	91,4	79,9	90,3
40–49	84,2	80,8	85,6	81,3	88,4	87,8	87,2	87,9
50–59	56,7	71,5	57,6	73,1	64,3	73,8	68,1	73,7
60–70 років	20,5	25,3	11,1	20,5	18,6	23,6	18,6	23,4

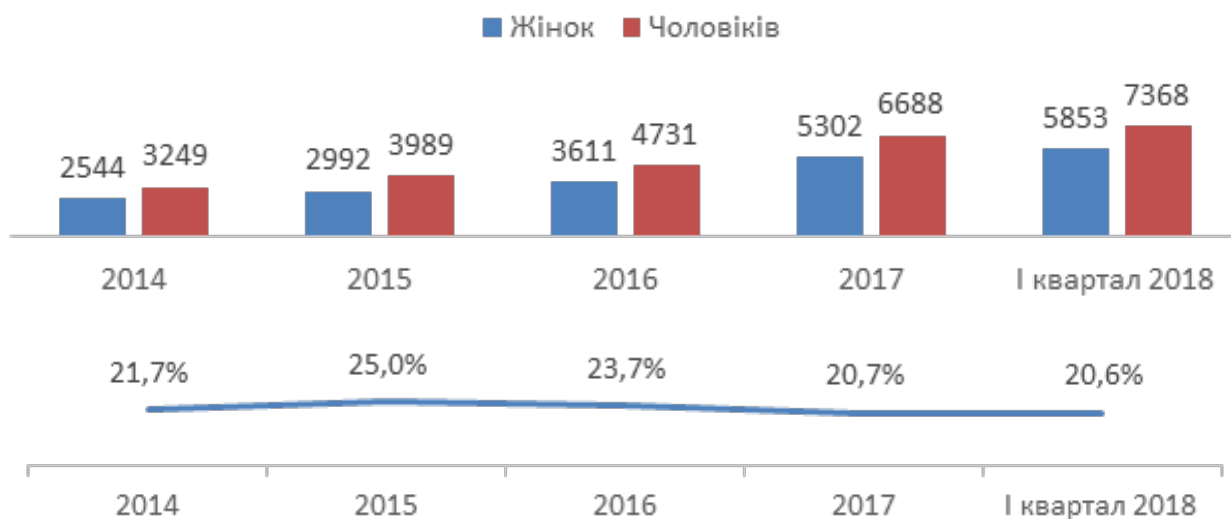
РІВЕНЬ БЕЗРОБІТТЯ НАСЕЛЕННЯ ЗА ВІКОВИМИ ГРУПАМИ ТА СТАТТЮ (за методологією МОП, станом на 01.01.2018 р.)

(% до економічно активного населення відповідної вікової групи за статтю)

	2014		2015		2016		2017	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Усе населення у віці 15-70 років	9	10	9,7	10,4	9	9,5	6,5	11,6
15–24 років	4,3	6,3	15,1	25,6	24,8	13,4	22,4	27,6
25-29	19,2	18,2	3,6	9,8	11,6	8,6	5,8	15,3
30–34	1,8	13,2	23,1	9,4	14,6	7,2	8,9	13,2
35-39	23,8	4,1	14,8	11,5	15,2	17,3	8,6	13,2
40–49	7	12,4	5,1	8,5	4,3	8,4	6	7,2
50–59	4,2	6,5	7,4	8,4	5,7	8,8	3,2	9,4
60–70 років	–	–	–	–	–	–	–	–

СЕРЕДНЬОМІСЯЧНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА В ОБЛАСТІ ЖІНОК ТА ЧОЛОВІКІВ ТА ГЕНДЕРНИЙ РОЗРИВ У РІВНІ ОПЛАТИ ПРАЦІ (станом на I квартал 2018 р.)

(грн.)

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Коефіцієнт народжуваності серед жінок, молодших за 20 років, знижується: з 25,2 (у 2014 р.) до 19,5 (у 2017 р.).

Кількість ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД чоловіків і жінок збільшується щорічно. Протягом 2014-2017 рр. вона зросла на 66% (з них чоловіків – на 62%, жінок – на 75,6%). Кількість чоловіків з числа ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД склала 67,9% у 2017 р.

Серед померлих від навмисних самоушкоджень у 2017 р. чоловіки становили 81,3%. Кількість померлих від навмисних самоушкоджень чоловіків знизилась на 41,7% протягом 2014-2017 рр. Найбільша кількість випадків траплялась з чоловіками вікових груп 30-34 роки та 50-59 роки. Кількість жінок, які скоїли самогубство, зменшилась на 70% за цей самий період. Найбільша кількість випадків траплялась з жінками вікової групи 50-54 роки.

Смертність жінок від причин, що пов'язані з вагітністю та пологами, стрімко зросла у 2015 р. (40,9), проте у 2017 р. цей показник знизився до 0.

КОЕФІЦІЄНТ НАРОДЖУВАНOSTІ ЖІНОК ВІКОВОЇ ГРУПИ 15–19 РОКІВ

(станом на 01.01.2018 р.)

(кількість живонароджених на 1000 жінок відповідного віку)

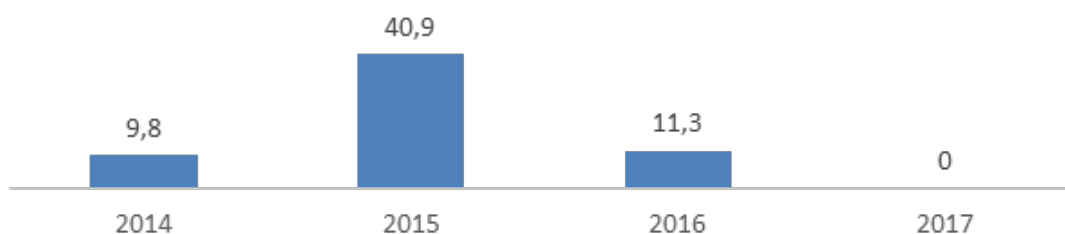
**КІЛЬКІСТЬ ВІЛ-ІНФІКОВАНИХ ТА ХВОРИХ НА СНІД ЗА СТАТТЮ
(станом на 01.01.2018 р.)**

(осіб)

	ВІЛ-інфіковані			
	2014	2015	2016	2017
Усього, осіб	1022	1149	1293	1411
жінки	491	551	613	663
чоловіки	531	598	680	748
Із числа ВІЛ-інфікованих хворі на СНІД				
Усього, осіб	257	323	386	427
жінки	78	103	123	137
чоловіки	179	220	263	290

**СМЕРТНІСТЬ ЖІНОК ВІД ПРИЧИН, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ВАГІТНІСТЮ, ПОЛОГАМИ ТА
УСКЛАДНЕННЯМИ У ПІСЛЯПОЛОГОВИЙ ПЕРІОД
(станом на 01.01.2018 р.)**

(на 100 тис. живонароджених)

**РОЗПОДІЛ ПОМЕРЛИХ ВІД НАВМИСНИХ САМОУШКОДЖЕНЬ ЗА СТАТТЮ, ВІКОВИМИ
ГРУПАМИ ТА ТИПОМ ПОСЕЛЕНЬ
(станом на 01.01.2018 р.)**

(осіб)

2014															
	Всього, осіб	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80 років і старше
Міські поселення та сільська місцевість															
обидві статі	316	6	18	24	27	34	22	16	40	22	25	20	17	21	24
чоловіки	248	3	14	19	27	30	16	13	33	17	20	16	12	12	16
жінки	68	3	4	5	-	4	6	3	7	5	5	4	5	9	8
міські поселення															
обидві статі	155	3	10	11	9	17	7	7	20	6	18	11	11	8	17
чоловіки	119	2	7	10	9	16	4	4	17	4	15	9	8	3	11
жінки	36	1	3	1	-	1	3	3	3	2	3	2	3	5	6
сільська місцевість															
обидві статі	161	3	8	13	18	17	15	9	20	16	7	9	6	13	7
чоловіки	129	1	7	9	18	14	12	9	16	13	5	7	4	9	5
жінки	32	2	1	4	-	3	3	-	4	3	2	2	2	4	2
2015															
Міські поселення та сільська місцевість															
обидві статі	334	6	18	22	23	25	24	31	34	32	25	26	13	27	27
чоловіки	274	3	14	19	22	22	21	28	28	27	21	19	10	21	18
жінки	60	3	4	3	1	3	3	3	6	5	4	7	3	6	9

міські поселення															
обидві статі	174	5	9	9	11	14	10	20	16	16	19	17	6	10	11
чоловіки	142	3	8	7	11	11	10	19	13	12	16	13	5	7	6
жінки	32	2	1	2	–	3	–	1	3	4	3	4	1	3	5
сільська місцевість															
обидві статі	160	1	9	13	12	11	14	11	18	16	6	9	7	17	16
чоловіки	132	–	6	12	11	11	11	9	15	15	5	6	5	14	12
жінки	28	1	3	1	1	–	3	2	3	1	1	3	2	3	4
2016															
Міські поселення та сільська місцевість															
обидві статі	240	4	7	17	28	17	20	14	13	32	26	18	16	14	14
чоловіки	205	1	6	14	27	16	17	14	12	29	21	14	13	13	8
жінки	35	3	1	3	1	1	3	–	1	3	5	4	3	1	6
міські поселення															
обидві статі	126	3	4	10	14	8	10	5	10	19	14	11	7	4	7
чоловіки	107	1	4	8	14	8	8	5	9	17	10	9	7	3	4
жінки	19	2	–	2	–	–	2	–	1	2	4	2	–	1	3
сільська місцевість															
обидві статі	114	1	3	7	14	9	10	9	3	13	12	7	9	10	7
чоловіки	98	–	2	6	13	8	9	9	3	12	11	5	6	10	4
жінки	16	1	1	1	1	1	1	–	–	1	1	2	3	–	3
2017															
Міські поселення та сільська місцевість															
обидві статі	215	1	14	17	23	16	15	15	14	19	15	15	14	11	25
чоловіки	175	1	13	14	19	13	13	15	13	16	11	10	13	7	16
жінки	40	–	1	3	4	3	2	–	1	3	4	5	1	4	9
міські поселення															
обидві статі	103	1	9	12	15	4	6	2	4	6	11	9	11	4	8
чоловіки	85	1	8	9	14	4	5	2	4	6	8	6	10	2	5
жінки	18	–	1	3	1	–	1	–	–	–	3	3	1	2	3
сільська місцевість															
обидві статі	112	–	5	5	8	12	9	13	10	13	4	6	3	7	17
чоловіки	90	–	5	5	5	9	8	13	9	10	3	4	3	5	11
жінки	22	–	–	–	3	3	1	–	1	3	1	2	–	2	6

РОЗПОДІЛ ВИПАДКІВ СМЕРТІ ЗА СТАТТЮ ТА ОСНОВНИМИ ПРИЧИНАМИ СМЕРТІ
(станом на 01.01.2018 р., за даними Державної служби статистики України)

Серед усіх причин смерті хвороби кровообігу складають 65,3% у 2017 р. Чоловіки в середньому в 5,4 разів частіше помирають від туберкульозу та в 1,8 рази частіше від хвороб, зумовлених ВІЛ, ніж жінки. Серед померлих від злоякісних новоутворень органів дихання і грудної клітини в 2017 р. чоловіки склали 78,9%.

80,3% померлих від зовнішніх причин у 2017 р. – це чоловіки (здебільшого від нещасних випадків на транспорті, дії алкоголю та навмисних самоушкоджень). В 2017 р. серед померлих від навмисних самоушкоджень чоловіки склали 81,3%.

(осіб)

	2014		2015		2016		2017	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Усього померлих від усіх причин	10 237	9 215	9 889	9 124	9 729	8 972	9 254	8 319
у тому числі від								
деяких інфекційних та паразитарних хвороб	42	145	39	165	39	132	40	112
з них від								
туберкульозу	10	70	12	71	12	53	11	49

хвороби, зумовленої вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ)	9	15	13	21	13	24	11	26
новоутворень	1 103	1 548	1 122	1 459	1 116	1 426	1 151	1 411
з них від								
злякисних новоутворень губи, ротової порожнини і глотки	13	103	16	128	14	115	18	119
злякисних новоутворень органів дихання та грудної клітки	68	353	66	330	68	296	75	281
меланоми та інших злякисних новоутворень шкіри	11	14	14	19	18	18	16	19
злякисного новоутворення молочної залози	215	1	207	1	198	3	242	3
злякисних новоутворень жіночих статевих органів	198		164		204		201	
злякисних новоутворень сечових органів	11	170	8	160	11	193	14	207
злякисних новоутворень головного мозку та інших частин центральної нервової системи	32	27	21	35	22	20	21	27
хвороб системи кровообігу	7 464	5 120	7 273	5 223	7 089	5 252	6 693	4 787
хвороб органів дихання	181	411	160	358	170	332	121	310
хвороб органів травлення	289	487	246	412	205	409	221	399
природжених вад розвитку, деформації та хромосомних аномалій	15	12	18	22	9	23	13	15
зовнішніх причин	255	934	210	944	198	818	192	783
з них від								
транспортних нещасних випадків	38	86	24	95	24	74	23	78
випадкових утоплень	10	80	10	74	8	54	9	37
нещасних випадків спричинених дією диму, вогню та полум'я	15	35	20	33	10	26	4	20
випадкового отруєння та дії алкоголю	29	162	23	139	10	134	19	129
навмисного самоушкодження	68	248	60	274	35	205	40	175
наслідків нападу з метою убивства чи нанесення ушкодження	18	47	9	45	19	39	23	31

ОСВІТА

Станом на I півріччя 2018 р. у Сумській області функціонують 4 заклади вищої освіти:

- Сумський державний університет;
- Сумський національний аграрний університет;
- Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка;
- Глухівський національний педагогічний університет імені О. Довженка.

Керівниками вищевказаних закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації є чоловіки.

Серед керівників закладів I-II рівнів акредитації 8 жінок (34%) та 15 чоловіків (66%).

Кількість викладачів в закладах III-IV рівнів акредитації:

Кількість викладачів в закладах I-II рівнів акредитації:

КІЛЬКІСТЬ ТА НАЗВА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ДЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ ГЕНДЕРНІ КУРСИ (СПЕЦКУРСИ) (станом на 01.07.2018 р.)

Назва закладу вищої освіти	Кількість курсів
Сумський державний університет	4
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка	5
Професійно-педагогічний коледж Глухівського національного університету імені Олександра Довженка	4
Охтирський коледж Сумського національного аграрного університету	2
Глухівський агротехнічний інститут імені С.А. Ковпака	1
Усього закладів: 5	Усього: 16

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ МИРНОГО ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ, УЧАСТЬ У НИХ ДІВЧАТ І ЖІНОК (станом на 01.07.2018 р.)

Кількість закладів вищої освіти	Механізми мирного вирішення конфліктів:	Кількість дівчат і жінок, які брали участь
13	відновні практики	234
	медіація	95
	фасилітація	180
	діалоги	318
	соціально-педагогічний тренінг	134
	просвітницькі тренінги, спрямовані на ознайомлення та відпрацювання навичок мирного виходу з конфліктних ситуацій	18

ЖІНКИ ТА ЧОЛОВІКИ РОМСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТІ (станом на I півріччя 2018 р.)

За даними управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації в області нараховується 2'069 осіб ромської національності, інші дані відсутні. Постійне проживання ромів: район Баранівка м. Суми.

Розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації від 10.10.2017 р. № 573-ОД "Про заходи щодо реалізації в Сумській області Стратегії захисту та інтеграції в українське суспільство ромської національної меншини на період до 2020 р." затверджено відповідний план дій. Планом не передбачені ґендерно-чутливі заходи з чіткими результатами і показниками.

Дошкільні заклади відвідують 113 хлопців та дівчат ромської національності, заклади середньої освіти – 445 дітей ромів.

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ В ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

(станом 01.08.2018 р.)

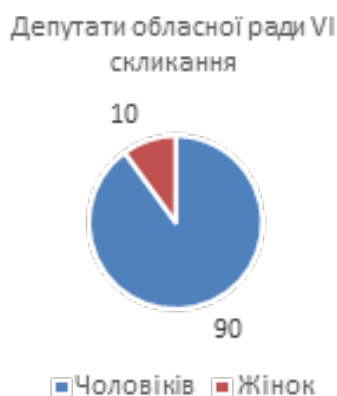
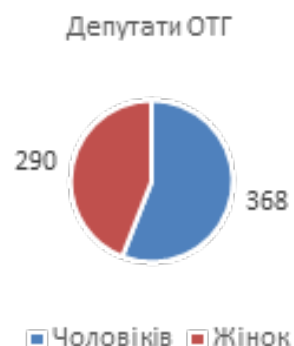
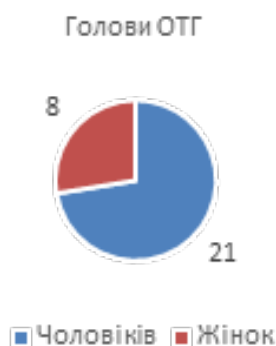
Кількість об'єднаних територіальних громад (ОТГ) в області – 29.

Кількість голів ОТГ, у тому числі за статтю, станом на 01.08.2018 р. – 29, з них жінок – 8 (27%), чоловіків – 21 (73%).

Кількість жінок та чоловіків депутатів ОТГ – 658, з них жінок – 290 (44%), чоловіків – 368 (56%).

Кількість жінок та чоловіків депутатів обласної ради (у динаміці 2014-2018 рр.):

- депутатський корпус обласної ради VI скликання – 100 депутатів, з них жінок – 10 (10%), чоловіків – 90 (90%);
- депутатський корпус обласної ради VII скликання – 64 депутати, з них жінок – 13 (20%), чоловіків – 51 (80%).

КІЛЬКІСТЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ (ВПО), ЗАРЕЄСТРОВАНИХ В ОБЛАСТІ (станом 01.01.2018 р.)

(осіб)

	2015		2016		2017	
	ч	ж	ч	ж	ч	ж
Кількість ВПО, зареєстрованих в області, у т.ч.	2166	3352	2207	3213	1718	2438
- Жінок, з них	3352		3213		2438	
- Жінок з інвалідністю	178		157		148	
- Дітей, з них	1274		1112		891	
- Дітей з інвалідністю	26		16		15	

УЧАСНИЦІ ТА УЧАСНИКИ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ (АТО) (станом 01.01.2018 р.)

(осіб)

	2014		2015		2016		2017	
	ж	ч	ж	ч	ж	ч	ж	ч
Загальна кількість учасників АТО, зареєстрованих у місті (районі), у т.ч.:	1	309	94	4523	180	6211	326	6214
- які скористалися психологічною реабілітацією	0	0	1	137	2	481	0	22
- які скористалися соціальною та професійною адаптацією	0	0	0	29	3	378	13	243

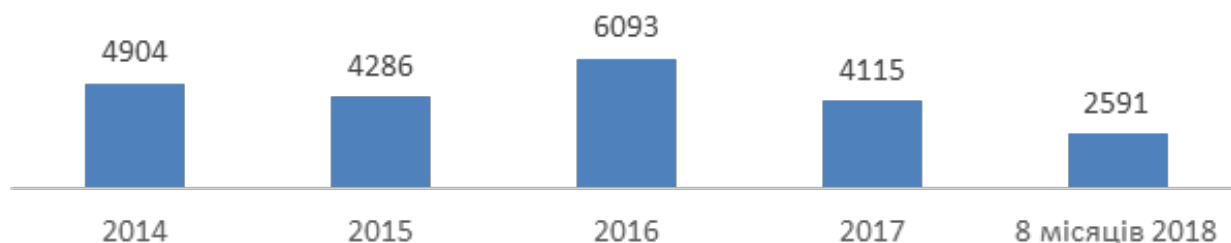
Серед внутрішньо переміщених осіб (ВПО), зареєстрованих в області у 2017 р., частка жінок склала 58,6%, з них з інвалідністю – 6 %. Протягом 2015-2017 рр. кількість жінок зменшилась на 27%, а чоловіків – на 20,6%.

У 2017 р. кількість жінок-ветеранок антитерористичної операції (АТО) склала 5,2% від загальної кількості ветеранів. З них жодна не скористалась програмами психологічної реабілітації, проте 3,9% ветеранок пройшли програми соціальної та професійної адаптації.

В області діє Обласна комплексна програма соціального захисту населення на 2017-2021 рр. (зі змінами 24.02.2017 р.). Програмою передбачені, зокрема, наступні заходи: надання одноразової матеріальної допомоги постраждалим та сім'ям загиблих (померлих) при виконанні службового обов'язку, забезпечення твердим паливом, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо соціальних гарантій, забезпечення медичної допомоги та реабілітації особам, які постраждали від конфліктів та насильства, внутрішньо переміщеним особам, учасникам антитерористичної операції та членам їх сімей, із урахуванням потреб жінок та дівчат. Обсяг фінансування – 29'500 тис. грн.

ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ПРАВОСУДДЯ

КІЛЬКІСТЬ ЗАРЕЄСТРОВАНИХ ЗАЯВ, ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО ВЧИНЕНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ІНШІ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ
(за даними Національної поліції, станом на 01.09.2018 р.)

Звернення про факти дискримінації за ознакою статі протягом 2014-2018 рр. до органів місцевого самоврядування, правоохоронних та судових органів області не надходили.

ВІДОМОСТІ ПРО ОСІБ, ЯКІ ПОТЕРПІЛИ ВІД ЗЛОЧИНІВ (станом 01.01.2018 р.)

	2016			2017		
	Усього, осіб	у % до загальної кількості		Усього, осіб	у % до загальної кількості	
		ж	ч		ж	ч
Усього потерпіло	11687	40,9	59,1	9973	39,8	60,2
у тому числі від						
тяжких та особливо тяжких злочинів	3476	40,8	59,2	3373	42,1	57,9
умисних вбивств (та замахів)	55	30,9	69,1	47	34	66
зґвалтувань та замахів	5	100	–	4	75	25
умисних тяжких тілесних ушкоджень	65	26,2	73,8	65	23,1	76,9
торгівля людьми або інших незаконних угод	–	–	–	4	75	25
злочинів, пов'язаних із насильством в сім'ї	124	75,8	24,2	65	76,9	23,1

КІЛЬКІСТЬ ТА ПЕРЕЛІК ЗАКЛАДІВ, ЯКІ НАДАЮТЬ ДОПОМОГУ ОСОБАМ, ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА, ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ КІЛЬКОСТІ МІСЦЬ (станом на 01.04.2019)

У місті Суми функціонує "Сумський обласний центр соціально-психологічної допомоги", де фахівці надають допомогу різним категоріям осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах (у тому числі особам, які постраждали від домашнього, гендерного насильства та торгівлі людьми). Центр розрахований на 16 місць (8 – для жінок, 8 – для чоловіків), працює цілодобово. Надаються психологічні, соціально-побутові, соціально-педагогічні, соціально-медичні, інформаційні та юридичні послуги.

КІЛЬКІСТЬ ОСІБ, ЯКІ ОТРИМАЛИ ДОПОМОГУ У ДЕРЖАВНОМУ ЗАКЛАДІ "СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ" (станом на I півріччя 2018 р.)

Рік	Усього отримувачів послуг (осіб)	У тому числі з приводу насильства в сім'ї (осіб)
2016	1615	31
2017	1861	47
2018 (I півріччя)	972	19

РЕАЛІЗАЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В ОБЛАСТІ

ДОКУМЕНТИ З ПИТАНЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ

№	Назва документа		Посилання в інтернеті
1	Обласна комплексна програма соціального захисту населення на 2017-2021 рр. Включає заходи щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, моніторингу впровадження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека" на період до 2020 р. та допомоги учасникам АТО.	Рішення Сумської обласної ради від 22.12.2016 р. (зі змінами)	https://sorada.gov.ua/dokumenty-oblrady/7-sklykannja/category/153-10-session.html

Починаючи з 2017 р., до нормативно-правових актів Сумської облдержадміністрації включені гендерні аспекти та відповідні завдання, а саме:

- Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 21.08.2017 р. № 472-ОД "Про заходи щодо забезпечення складання проектів місцевих бюджетів області на 2018 р. та прогнозу на наступні за плановим два бюджетні періоди";
- Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 18.01.2018 р. № 20-ОД "Про утворення робочої групи із впровадження в області проекту "Гендерне бюджетування в Україні";
- Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 28.01.2019 р. № 48-ОД "Про внесення змін до розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 18.01.2018 р. № 20-ОД".

Крім того, при підготовці розпорядження голови обласної державної адміністрації "Про заходи щодо забезпечення складання проектів місцевих бюджетів області на 2019 р. та прогнозу на наступні за плановим два бюджетні періоди" також будуть враховані гендерні аспекти.

Фахівці Гендерного ресурсного центру Сумського державного університету входять до складу Індустріального гендерного комітету з реклами (<http://uam.in.ua/gkr/>). У межах діяльності цього комітету надаються експертні висновки щодо наявності/відсутності дискримінації у рекламі, яку надсилають для розгляду заявники. У разі виявлення дискримінаційного компоненту у рекламі, комітетом складається звернення на ім'я замовника реклами з вимогою припинити використання реклами в такому вигляді, оскільки в ній вбачаються ознаки порушення законодавства України, що регламентує рекламну діяльність та дотримання рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. За ініціативи фахівців Центру у 5 випадках відбулося зняття сексистської реклами.

У разі виявлення таких фактів дискримінації за ознакою статі суб'єктам взаємодії рекомендовано звертатися до Експертної ради з питань запобігання та протидії дискримінації або Гендерного ресурсного центру Сумського державного університету, фахівці якого входять до складу Індустріального гендерного комітету з реклами.

Звернення про факти дискримінації за ознакою статі протягом 2014-2018 рр. до органів місцевого самоврядування, правоохоронних та судових органів області не надходили.

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ТА РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ

	2016		2017		2018	
	план	факт	план	факт	план	факт
Сума виділених коштів з обласного бюджету (тис.грн.)	3,4	3,4	3,5	3,5	13,7	13,7
з них сума коштів на підтримку діяльності ГО, які працюють з гендерною тематикою	-	-	-	-	-	-

Відповідальним за реалізацію заходів в регіоні щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків визначено Департамент соціального захисту населення Сумської обласної державної адміністрації. У січні 2018 р. в Департаменті створено сектор сімейної, гендерної політики та протидії торгівлі людьми (2 штатні одиниці: завідувач сектору, головний спеціаліст).

Призначено радницю голови Сумської обласної державної адміністрації з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми. Консультації із зазначеного напрямку роботи також надають представниці Гендерного ресурсного центру Сумського державного університету та науково-дослідного Центру гендерної освіти Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка, які входять до складу Обласної координаційної ради сімейної, гендерної політики та протидії торгівлі людьми.

ГЕНДЕРНО ОРІЄНТОВАНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ

Відповідно до угоди між Міністерством фінансів України та Шведським агентством міжнародного розвитку (SIDA) у 2018 р. продовжується реалізація проекту "Гендерне бюджетування в Україні" (далі – Проект), метою якого є підвищення прозорості та ефективності використання бюджетних коштів шляхом впровадження гендерно орієнтованого бюджетування в бюджетний процес на всіх рівнях бюджетної системи.

Упродовж 2014-2017 рр. реалізація Проекту здійснювалась на державному та обласному рівнях. Сумська область долучилась до участі у Проекті з 2017 р. в галузі "Охорона здоров'я".

З метою належної організації, підтримки та виконання заходів із впровадження в Сумській області гендерно орієнтованого бюджетування розпорядженням голови облдержадміністрації від 19.12.2016 р. № 654-ОД створена робоча група. Зазначеною робочою групою проведено гендерний аналіз обласних цільових програм в галузі охорони здоров'я. Зокрема, проаналізовані показники "Обласної цільової програми запобігання та лікування серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань у Сумській області на 2013-2017 рр." та "Обласної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2015-2018 рр."

Слід зазначити, що за результатами проведення гендерного аналізу зазначених обласних цільових програм, управлінням охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації були внесені гендерно-чутливі показники до паспортів бюджетних програм на 2018 р. "Спеціалізована амбулаторно-поліклінічна допомога населенню" та "Спеціалізована стаціонарна медична допомога населенню".

У 2018 р. гендерний бюджетний аналіз здійснювався в галузі "Соціальний захист та соціальне забезпечення". Робочою групою із впровадження в Сумській області гендерно орієнтованого бюджетування, створеною розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації 18.01.2018 №20-ОД, у 2018 році проведено гендерний бюджетний аналіз бюджетної програми "Заклади і заходи з питань дітей та їх соціального захисту" підпрограми "Утримання закладів, що надають соціальні послуги дітям, які опинились у складних життєвих обставинах" (центри соціально-психологічної реабілітації дітей).

За результатами гендерного бюджетного аналізу програми, з метою більш ефективного задоволення потреб хлопчиків та дівчаток, що перебувають в центрах соціально-психологічної реабілітації дітей області, робоча група розробила та надала службі у справах дітей Сумської облдержадміністрації, Міністерству фінансів України та Міністерству соціальної політики України пропозиції і рекомендації з удосконалення наявної адміністративної звітності, а також документів, що застосовуються в бюджетному процесі для моніторингу й оцінки ефективності виконання програми, що фінансується з обласного бюджету, із врахуванням гендерного підходу.

Починаючи з 2018 р., Проект розширює сферу своєї діяльності на такі адміністративно-територіальні рівні як міста обласного значення, райони та об'єднані територіальні громади з метою повної інтеграції гендерно орієнтованого методу бюджетування в бюджетний процес на місцевому рівні задля забезпечення принципу єдності бюджетної системи.

З вересня по листопад 2018 р., з метою поширення знань щодо застосування гендерно орієнтованого бюджетування в бюджетному процесі, Проектом спільно з Міністерством фінансів України було проведено серію тренінгів для представників міст обласного значення, районів та ОТГ з питань гендерної рівності та гендерно орієнтованого бюджетування, а також тренінги із методики гендерного бюджетного аналізу.

КООРДИНАЦІЯ ТА ІНФОРМУВАННЯ

Обласна координаційна рада з питань сімейної, гендерної політики та протидії торгівлі людьми є постійно діючим консультативно-дорадчим органом при Сумській обласній державній адміністрації. До її складу входять заступник голови Сумської обласної державної адміністрації, який згідно з розподілом обов'язків забезпечує виконання повноважень у галузі соціального забезпечення та соціального захисту населення, представники структурних підрозділів Сумської обласної державної адміністрації, територіальних органів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, вчені та фахівці. Усього 26 осіб: жінок – 17 (65%), чоловіків – 9 (35%).

Діяльність Координаційної ради проводиться на громадських засадах. Засідання ради, яку очолює заступник голови Сумської обласної державної адміністрації, проводяться щокварталу. Протягом 2017-2018 років проведено 8 засідань Координаційної ради, на яких розглянуто 7 питань гендерного спрямування.

Досвіду проведення моніторингу та оцінки реалізації політики рівних прав та можливостей жінок і чоловіків область не має.

Гендерний аудит проводиться не в масштабах області, а лише на рівні Сумського державного університету.

Сумською обласною державною адміністрацією не надано інформацію за такими пунктами:

- *Відсоток жінок-керівників підприємств (усіх форм власності), у т.ч. фізичних та юридичних форм власності;*
- *Вивільнення працівників за видами економічної діяльності та статтю.*

ОФІС ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР
МІНІСТРА З ПИТАНЬ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА
ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Публікацію підготовлено в рамках проекту ООН Жінки «Гендерна рівність у центрі реформ, миру та безпеки» за фінансової підтримки Уряду Швеції.